

EGRI *FEHÉR/FEKETE*

a Ciszterci Diákszövetség Egri Osztályának hírei

49 év után ismét ciszterci gimnázium Egerben

Eger város közgyűlése 1997. május 27-én tárgyalta a Ciszterci Renddel kötendő megállapodás tervezetét. Az előterjesztett indítványt a közgyűlés imponáló többséggel, 20:4 arányban szavazta meg. Ezzel elhárult minden akadály a gimnázium átvételéről. 1997. szeptemberétől ismét a Ciszterci Rend a Gimnázium működtetője és fenntartója. A megállapodást – a végleges szöveg elkészítése után – egy későbbi időpontban *dr. Zakar Polikárp* zirci apátúr és *dr. Ringelhann György* egri polgármester úr fogja aláírni.

Hosszú előkészítő munka előzte meg ezt a döntést, melynek elfogadását a Diákszövetségünk tagjai is elősegítették.

A megállapodás tartalmazza a Rend oktatási és nevelési feltételeinek tárgyi feltételeit. Meghatározza az iskolában tanulók illetve a tanulócsoportok létszámát, és részletezi a tanulók számára nyújtandó „szolgáltatásokat”. Az oktatási és nevelési feladatokat a Rend a jelenlegi tanári karral kívánja folytatni. A tanárok nyilatkozhattak, hogy vállalják-e a további munkát a ciszterci gimnáziumban, és a Rend is kinyilvánította, kikkel kívánja az oktató-nevelő munkát folytatni.

A gimnázium *Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium és Szakközépiskola* néven, a kollégium pedig *Szent Erzsébet Kollégium* néven kíván működni.

A közgyűlésen a Rendet képviselő *dr. Kerekes Károly* ny. zirci apát is felszólalt:

Tisztelt Polgármester úr, Tisztelt Közgyűlés!

Nem tudom, van-e itt valaki, aki negyvenkilenc esztendővel ezelőtt itt volt. Akkor amikor a Ciszterci Rend egri Szent Bernát Gimnáziumát át kellett adnunk egy egészen más világnézetű oktatás számára. De akkor világosan megmondták, hogy azért kell mennünk, mert egy más világnézet kezdődik. Megköszöntük szépen...

Ezt a szót, ami itt előbb elhangzott: „követel”, meg „ennyit követel” – nem tudom, hogy honnan vette az illető hozzászóló – soha egyetlen egy helyen le nem írtuk, el nem mondtuk. Hanem azt mondtuk – a Ciszterci Rend Magyarországon immár 85 éve dolgozik, az egri gimnáziumban igaz, hogy csak 1776 óta, amikor az a bizonyos Beitler Metód egyetlen egy szóra vállalta – *amit mi tudunk adni, szívesen adjuk*. Nem volt több az induláskor a ciszterci, mint ahányan most vagyunk, és lám nem dőlt össze a világ, sőt...

Még egy mondatot ehhez: Már a rendszerváltás előtti években felvettem a kapcsolatot mind az iskola, mind az önkormányzat előző rendszerbeli hivatalos személyeivel és ők azt mondták – volt aki emlékezett erre a bizonyos most 49 évvel ezelőtti gesztusra – : *legalább módja lesz jóvátenni Egernek azt, amit akkor úgy „vállalt”*. Mindezeket a hozzászólásokat hallva idéztem fel.

Először azt kellett volna mondanom – de a szívemből ez jött először –, hogy *Zakar Polikárp zirci apát úr megbízásából vagyok itt, az ő üdvözlését és köszönetét hozom* mindazoknak, akik már a rendszerváltás előtti időtől kezdve lépésről-lépésre pozitíven álltak hozzá ehhez a kérdéshez, és akiknek kivétel nélkül volt tárgyi ismeretük, és volt illetékességük. Persze véleménykülönbségek voltak, de azt „hogya mi ezt követeljük, hogy ehhez jogunk van”... – ilyet azok mondanak, akik szeretnek mondani valamit, mert akkor felfigyelnek rájuk, de a valósághoz itt ennek semmi köze.

Mindazt ami ebben a megállapodás tervezetben van, a zirci apátúr a Rend nevében elfogadja, és köszönetet mond mindazoknak, akik bármi módon is hozzájárultak ahhoz, hogy itt világosan lássanak az emberek – nem lát még világosan mindenki –, és megszülessék ez a kompromisszum. (A valótlanságokkal való olyan kompromisszum: ha valótlanságokat mondok, hidd el a felét, vagy fogadd el a felét – nem kompromisszum, ez dőre-ség.)

Köszönöm szépen, mondom saját személyemben is, aki már több mint ötven évvel ezelőtt itt tanítottam Egerben, és aki elejétől fogva minden egyes lépésnél ennek a munkának felelős tárgyaló partnere voltam. *Köszönet százszor és ezerszer Eger méltó vezetőinek, képviselőinek, akik nem bólogató jánosként voltak partnerek, hanem igazi, építő tárgyaló felekként.*

Kérem a szavazás a lelkiismeretük szerint történjék. Ne úgy, mint 49 évvel ezelőtt – mert akkor így mondták: „egy új világnézet” –, hanem: *Egernek mi az érdeke, a magyar nevelő oktatásnak mi az érdeke!* – Köszönöm.

Mikor 1988–89-ben Diákszövetségünk újból elindult, szinte egyetlen célkitűzésünk volt: legyen Egerben ismét a Ciszterci Rendé iskolánk, és tanítsák-neveljék az ifjúságunkat – sajnos már az unokáinkat netán csak déd-

unokáinkat – ciszterci szellemben az iskola tanárai. Istennek hála, hogy ezt megélhettük! Tegyük meg továbbra is minden tőlünk telhetőt Alma Materünkért. Semper sit in flore!

75 éves a Ciszterci Diákszövetség

Klébelsberg Kúnó gróf, székesfehérvári öregdiák 1922 márciusában felhívást intézett a volt diáktársaihoz, hogy a Rend öt gimnáziumának egykori növendékei hozzanak létre szövetséget. A korabeli Értesítőnk tanúsága szerint 1922-ben az iskolai záróünnepély után – június 29-én – alakult meg a Diákszövetség Egri Osztálya. „A Szövetség kettős célt tűzött maga elé. Egyrészt szellemi kapcsolatot létesít azok között, akik valamelyik ciszterci gimnázium növendékei voltak, hogy az élet nehéz munkáját a kedves diákvilág emlékeivel edesítsék, másrészt pedig anyagilag segíti a ciszterci gimnáziumokból kikerült s a jelen szomorú időkben sok bajjal küzdő főiskolai hallgatókat...” – olvashatjuk az 1922/23 évi Értesítőben. És ettől kezdve folyamatosan, utoljára az 1943/44-es Évkönyvben találunk híreket a Diákszövetség működéséről. Ekkor összesen 639 tagot számlált az egri osztály, amelyhez hozzájött a 173 fős ifjúsági csoport is.

„Áldja meg az isteni kegyelem Alma Materünket és adja, hogy az a szellem, amelyet mi is innét kaptunk, termékeny talajra találjon a mostani és az ezután következő fiatalság lelkében is, – és az intézet virágzása és az általa nevelt szellemnek aktív életnyilvánulása szolgáljon mindenkor hazánk javára! – olvashatjuk az 1943/44-es Évkönyvünkben. A mai öregdiákok csak ismételni tudjuk az 53 évvel ezelőtt elmondott szép szavakat.

„Mitől katolikus egy katolikus iskola?”

Ezt a különös kérdést kaptam. Körülbástyázva négy kiegészítő kérdéssel:

- Mit akarunk vele elérni?
- Mik a követelmények?
- Minek kell jellemezni?
- A szülők mit várnak tőle?

Megpróbálok először röviden felelni. (Utána majd talán bővebb fejtegetésre vállalkozom.)

Először is tehát: *Mitől katolikus egy katolikus iskola?* – Attól katolikus, hogy organikusan, szervesen egybeépül a Szent Péter és utódai (tehát Jézus által fundamentumként adott apostoliság) fősége alatt közünk és bennünk továbbélő Jézus Krisztussal. Aki valóságos ember, mint mi, de egyben valóságos Isten is, mint az Atya, aki azt akarja, hogy minden ember üdvözljön, és eljusson az igazság ismeretére (1 Tim 2,4). Azaz a katolikuságnak „statikus” (elvi, dogmatikai) garanciája Jézus Krisztusnak a történelemben való embertesti beépülése. „Dinamikus” (az évszázadokon át térben és időben való) fejlődésének a garanciája pedig a Szentlélektől irányított Magisterium Ecclesiasticum (Egyházi Tanítóhivatal). Vagyis isteni garancia arra, hogy itt és most hogyan kell helyesen értelmezni és alkalmazni az örök isteni tanítást.

Most vegyük sorra a „kiegészítő kérdéseket”:

1) *Mit akarunk vele elérni?* – Elődeink azt mondták, és lényegében ma sincs másképp: Iskoláinkban jó polgárokat akarunk nevelni a földi hazának, és szenteket a mennyeknek.

2) *Mik a követelmények?* – A lehető legmagasabb szellemi tudás illetve képzés elsajátítása mellett az önzetlen (másokért élő) krisztusi emberarc vonásainak kialakítása az önző, másokat eltaposó káini vonások helyett. (Azaz: az „Én, te, ő” sorrend helyett „Ő, te, én” ÖNZETLENSÉGE!)

3) *Minek kell jellemezni?* – H ü s é g n e k ! Hűségnek Istenhez, népünkhöz, családukhöz, önmagunkhoz (= személyes hivatásunkhoz illetve küldetésünkhöz, – az Egyházi Tanítóhivatal mindenkori értelmezése szerint.

4) *A szülők mit várnak tőle?* – Azt is mondhatnánk erre, hogy ezt tőlük kell megkérdezni. Amit mi mondhatunk mégis, két irányban látunk-érezkelünk elvárásokat. Egyik irány külsőséges, érvényesülési szempontok miatt választja a „katolikus iskolát”: sikeres, rangos, sok pénzt kereső sztárokat akar kifuttatni gyermekéből „internacionális egyházi, sőt szupernacionális összeköttetések” szövevényein. (Szégyen, de akadnak ilyenek.) A bensőségesen hívó és az örökkévalóság távlatait kereső szülők viszont azt várják, amit már az első kiegészítő kérdésre adtunk válaszul: jó és hasznos polgárokat a hazának itt a földön, és szenteket a mennyben. Mi természetesen minden erőnkkel ezen munkálkodunk. (A „másságot” mi elviseljük, de nem minden másságot ismerünk el értéknek, és főképpen nem „azonos mértéknek és értéknek!” Az igazán hívó szülők szívesen elfogadják alapvető értéknek sőt követelménynek a komoly fegyelmet, a próbatételeket, sőt bizonyos tilalmakat is, szélső esetben szankciókat is! És sohasem tévesztik össze a személyiséget kiteljesítő és közösséget építő krisztusi szabadságot az esztelen szabadossággal, „modern európaiságnak” hazudott, de népünk fennállása óta soha nem tapasztalt tudatos erkölcsi rombolással. – A bensőségesen hívó szülők ettől akarják megmenteni gyermekeiket. Reménykednek, hogy még nem késő. Mi is!

Szorosabb értelemben véve és különválasztva a kérdésnek egyrészt „elvi” (jogi), másrészt „gyakorlati” (itt és most megvalósítható és megvalósítandó) oldalát, a következőket mondhatjuk, – kiegészítve a pedagógus-szülők-növendékek hárompólusú együttműködésének vizsgálatával.

Pusztán j o g i l a g , vagyis „elvben” katolikus iskolának kell tekintenünk mindazokat az oktatási-nevelési intézményeket, amelyekről az Egyházi Törvénykönyv 796–806. kánonjai rendelkeznek az alapítás, szervezés, fenntartás, valamint az ott folyó nevelő oktatás és közösségi munka szempontjairól. Ez áll minden ilyen jellegű intézményre, akár az egyházi hatóság (püspökség, szerzetesrend) hozta létre, akár állami, jóléti közösség, vagy magán alapítású egyébként. A lényeg, hogy a nevelő oktatás mindenben megegyezzek az Egyházi Tanítóhivatal, a Magisterium Ecclesiasticum által mindenkor megkövetelt és ellenőrzött rendelkezéseivel. A 827. kánon még külön is rendelkezik az iskolákban használható tankönyvekről; a vallási vagy erkölcsi tárgykörhöz tartozó kérdésekről tárgyaló könyvek használatához mind az általános, mind a középiskolákban feltétlenül szükséges az egyházi jóváhagyás.

Hogy ezután g y a k o r l a t i l a g , vagyis „praktice” mitől katolikus egy iskola, ahhoz bizony már szükséges egy hárompólusú és jól működő hitelesen krisztusi életet (lényeges, hogy életet, és nem csupán elveket) hordozó közösségi keret is, amelyben rendszeres, célszerű, szakszerű és módszeres munka folyjék. Tudniillik ezek nélkül a „szerűségek” nélkül igazi pedagógus munka alig lehetséges.

Külön szólnunk kell a fentebb már említett három pólusról (pedagógusok, szülők, növendékek), és az említett „szerűségekről”.

A *pedagógusok* legyenek szaktárgyaikban jól képzett, egyenes szívű, kollegiális és lehetőleg jó humorú emberek. Kívánatos, de nem feltétlen követelmény, hogy vallásukat gyakorló hívő katolikusok legyenek. A lényeg, főleg kezdetben, amikor például állami iskolát veszünk át illetve kapunk vissza, hogy az egyértelműen katolikus iskolavezetést jó lelkiismerettel támogassák és semmiben se akadályozzák szóban, tettben vagy írásban semmit se tegyenek, ami a katolikus iskola jóhírére sérti vagy veszélyeztet. Ezt világosan le kell szögezni átvételkor. Az új munkaerők alkalmazásakor természetesen már „vallásukat gyakorló hívő katolikusokat keresünk”, rendkívüli kivételtől eltekintve. – Az igazgató személye (ha nem pap vagy szerzetes) az iskolafenntartó egyházi felsőbbtség teljes bizalmát élvezze, és szakmailag a törvényes keretek között szabad kezét kapjon, de mindig megbeszélve a dolgokat a hivatalos összekötő illetve tanulmányi nevelői dolgokban a fenntartó egyházi intézményt képviselő személlyel”. Az igazgató viszont kényesen ügyeljen a pedagógusok között felmerülő nézet- vagy érdek-ellentéteknek azonnali elsimítására és a jó „családias” légkör kialakítására. (A névnapokról, évfordulókról, jeles családi eseményekről, akárcsak a legegyszerűbb „Isten éltesse” formában is emlékezzék meg stb.)

A *szülők* közül talán nem is kevesen irreális elvárásokkal közelednek a katolikus iskolákhoz. Hogy ti. „Majd ott embert faragnak belőled, te ilyen meg olyan! stb.” Szeretettel meg kell mondani nekik, hogyha nem vállalják a komoly együttműködést velünk, elvárásuk megvalósítására az iskola minden fáradozása kevés. Feltétlenül kísérjék el gyermekeiket a beíratásra, illetve

az első személyes bemutatkozásra. Tartsanak állandó kapcsolatot az osztályfőnökkel, legalább negyedévenként nyugodt elbeszélgetéssel a gyermek otthoni-iskolai, de otthonon-iskolán kívüli életéről is! Nem áltathatja magát az akármilyen kiváló pedagógus sem, hogy a szülőkkel való aktív együttműködés nélkül komoly nevelési eredményt mutathat fel! – Megjegyezzük, hogy ha csupán a középiskola felső négy osztályába kerül a gyermek egyházi iskolába, akár fiú akár lány, szinte bepótolhatatlanok a gyermek első 14 évének nevelési mulasztásai.

Csodák lehetségesek, de a csodavárás nem reális pedagógia! – Föltétlenül meg kell tárgyalni a szülőkkel a diszkrét öltözködéstől az udvarias köszönni-megköszönni tudáson át a diszkóba járás feltételéig terjedő viselkedni tudást, a dohányzás és az alkohol esetleges mértékétől a drogok és szexuális kilengések tilalmáig, sőt szankcionálásáig, beleértve az iskolából való kizárás lehetőségét is. Hogy ne érje őket meglepetés, és elkerüljünk minden félreértést arra nézve, hogy netán „kettős nevelés” lehetséges az iskola és a családi törekvések között. – Ugyancsak beszélni kell a szülőkkel a vallási élet gyakorlati követelményeinek a családban való megnyilvánulásairól és a vasárnapi istentisztelet köteleiről is. Nem „prédikálni” kell itt a szülőknek, hanem arra figyelmeztetni őket, hogyha ezekben a pontokban nem lesznek partnereink, akkor az úgynevezett katolikus iskolába járás csupán illúzió-kergetés, vagy még rosszabb esetben szemfényvesztés. (Az iskolába fölvetett nemkatolikus tanulóakra azok a szabályok érvényesek, amelyeket a nem katolikus pedagógusokkal kapcsolatban már megfogalmaztunk.

A *növendékek* nem kis százalékban kimondhatatlanul sajnálatra méltó, szétesett pszichéjű, egyszerre mindentől riadozó és minden irányban agresszív emberpalánták. Ezek elmondhatnák hitvallásként József Attila „Tiszta szívvel” című versét: „Nincsen apám, sem anyám, se Istenem, se hazám...” Mégis Isten színe előtti felelősséggel ma is vallanunk kell a hívő keresztény pedagógusok egyik sarkalatos alapelvét: „A gyermek iránt a legnagyobb tisztelettel tartozunk!” Igenis tartozunk, és ezt a tartozásunkat nem háríthatjuk másra, ha már az Úristen őket „útközben” ehhez az iskolához és a mi Isten kegyelméből való pedagógusi életünk erőterébe terelte. Mécs Lászlónak a „Vád és védőbeszéd” című versének refrénje elsősorban nekünk szól: „E fiúkért valaki felelős!” (Természetesen a lányokért való felelősségünk egy jottányival sem kevesebb.) Akkor is így érvényes ez, ha mai legfelső nevelési-oktatási fórumaink olyan nevelési-oktatási terveket és követelményeket tárnak elénk, amelyek csupán ismereteket közlő és számonkérő intézménnyé degradálják az iskolát, ahol a nevelés teljesen illuzórikussá, sőt lehetetlenné válik. A szülők és nevelők kezéből úgyszólván minden jogot kivesznek, és a gyermekek kezébe „személyes szabadsági jogok” címén olyan jogokat helyeznek, amelyekre azok még éretlenek, azokkal nem élni, hanem csak visszaélni képesek. Nem tartjuk túlzásnak a Baranyai Károly interjú – Új Ember, 1997. jan. 12-i sz. 6. oldalán olvasható – címbeli megállapítását: „A mai iskola ürbe

taszítja a gyermeket, s közben azt kiáltja neki: szabad vagy!” Megfeledezve arról, hogy a *szabadság nem adottság, hanem megvalósítandó feladat*, a felelős emberi személyiségnek az isteni kegyelem mellett legfontosabb emberi tényezője. Ez pedig a már említett rendszeres, célszerű, szakszerű és módszeres p r ó b a t é t e l e k nélkül nem valósítható meg.

Feladatunk növendékeinkkel szemben: az „ellenőrzött követelmények nélkül nincs igazi nevelés” szellemében és a „nem fáradok bele a megbocsátó szeretet gyakorlásába” kettős alapritmusban fokozatosan megvalósított fegyelemre *szoktatás* (ura akarok lenni érzékszerveimnek, ösztöneimnek, gyomromnak, nyelvemnek, járásomnak-kelésemnek) és az *oktatás* helyes ritmusa: legyen egészséges szellemi érverésünk (amely természetesen egészséges szívverésünkre és lélegzésünkre épüljön!) – Összegezve: *rendszeres életre*,

épüljön!) – Összegezve: *rendszeres életre*, olyanra, amelyben a fegyelem kimagasló emberi érték, az igazi „szabadság” alapfeltétele.– *Célszerű életre*, azaz tudom, hogy honnan jövök és hová megyek, Istentől Istenig, ezért „ugyanaz a lelkiület legyen meg bennem, ami megvolt Jézus Krisztusban...” (Fil 2,5–11). – *Szakszerű életre*, vagyis általános emberi rendeltetésem mellett speciális hivatásom és küldetésem is van, idejében döntök és készülök rá. – *Módszeres életre*: kikutatom, milyen utakat-módokat tapostak ki és hagyományoztak ránk népünk nagyjai és az Egyház szentjei, amely utaknak a végén mi magunk azt mondhatjuk: „Köszönjük élet! áldomásodat, ez jó multság, férfimunka volt!” A mennyei Atya pedig ezzel fogadhasson: „Ez az szeretett fiam-leányom, akiben nekem kedvem telik... Menj be Urad örömébe!”

Kerekes Károly

Hírek Gárdonyi Gimnáziumból

Köszöntjük az idén végzős osztályok tanulóit. Isten segítse őket a további útjukon!

IV. A osztály	Aranyosi Richárd Ágó Györgyi Bajkó Orsolya Bartos Krisztina Ecsédy Melinda Ferenczy Eszter Győri Armand Jakab Marianna Kelemen Kata	Kiss Virág Klein Marianna Klubuk Szabolcs Kovács Lívია Kozák Erika Köblő Éva Lóczy Zoltán Majoros Éva Math Kornélia	Molnár Gábor Molnár-Takács Krisztina Némedy László Seenger Julianna Szajlai Alexa Szekeres Zsuzsanna Szilágyi Róbert Szőke Attila	Szucsó Orsolya Társy Diána Tóth Nikoletta Ujhelyi Dóra Varga Katalin Várhelyi Zsuzsanna Zorád Tünde Zsebe Katalin

Osztályfőnök: **Pajtók Benjamin**

IV. B osztály	Bajzát Anita Baráth Gabriella Barta Péter Bodó Beáta Csendes Anna Csermák Balázs	Darab Ágota Darab Károly Farkas Anita Farkas Fruzsina Farkas László Heverde Zsuzsanna	Jobbik Ágnes Kalina Zsuzsanna László Beáta Lénárt Mihály Mogyorósi Rita Nagy Dávid	Nagy Zoltán Salamon Péter Szórád Katalin Temesfalvi Attila Vizi Szabolcs

Osztályfőnök: **Horváth Sándorné**

IV. C osztály	Bajkó Csaba Berta Katalin Bocsi Anita Borbás Éva Chikán Zoltán Csintalan Viktória Csirke Andrea Dávid Krisztián Dékány Szilveszter	Domán Éva Fonó Orsolya Gál Emese Gyurkó Géza Harmat Adrienn Hegedűs Ákos Ivánszki Árpád Izsépi Éva	Jakab Renáta Kántor István Kadlott Zsuzsa Káposztás Judit Kelemen Gábor Kovács Erika Kürti Lívია Mátis Adrienn	Pál Gergely Rausz Rita Sallai Péter Sas Melinda Sinkovics Andrea Szabó Mária Udvari Anett Zelei Csilla

Osztályfőnök: **Egedné Gerencsér Ildikó**

IV. D osztály	Barta-Alsó Dalma Bíró Tünde Bíró Szilvia Bize Norbert Bukva Veronika Czellér Rita Cseh Anett Cserhádi Anita	Daruka Judit Dévényi Natália Fejes Mónika Ferencz Károly Filó Krisztina Gál Katalin Holló András Juhász Boglárka	Keller Brigitta Lajter Katalin Liktör Mónika Molnár Balázs Molnár Csaba Mirkóczi Ádám Nagy Gábor Pásztor Edina	Potoczki László Rábai Mónika Szabó Csilla Szabó Melinda Tünde Szakácsi Kinga Szeckó Szilvia

Osztályfőnök: **Dr. Abkarovits Endréné**

IV. E osztály	Bódy Krisztina Bolyki Ágnes Bóta Éva Denk Viktória Domboróczki Erzsébet Fajcsák Hédi Gál Viktória Gonda Éva	Hutter Enikő Hüse Judit Katona Gábor Kepes Adrienn Király Lajos Kulcsár Anikó Macsinka Krisztina	Mikola Nóra Molnár Kinga Mosolygó Klaudia Nagy Madlen Palyák Tamás Petrovics Anita Pók Edina	Szántai Kis Balázs Szegedi Balázs Szlávics Szilvia Urbanovics Angéla Veréb Annamária Vitai Bernadett

Osztályfőnök: **Dr. Szabóné Kállai Ágota**

IV. F osztály (Óvónői szakközép- iskolai osztály)	Ács Anita Babus Tamara Baracsi Marianna Barta Ágnes Bartók Helga Birinyi Anikó Csepregi Andrea Deák Erika Deák Orsolya Dobos Judit	Dudás Diána Fekete Mónika Földi Szilvia Gnoll Dóra Goda Ágnes Gulyás Andrea Hegyi Beatrix Ivor Izabella Kelemen Bernadett Kocsis Erika	Kovács Andrea Krause Adrienn Kutas Kinga Major Andrea Morcsányi Nóra Nagy Adrienn Nagy Anett Nagy Gabriella Németh Erika	Pető Andrea Ruzsom Andrea Sándor Judit Soós Ágnes Szalontai Katalin Tóth Janka Vass Anita Verebélyi Éva Zakar Helga

Osztályfőnök: **Vágó Lászlóné**

Köszöntjük azokat is, akik négy éven keresztül vezették őket, – a tanáraikat!

Az 6 végzős osztály szép kiállítású meghívójában az őket négy éven keresztül tanító 75 tanárunknak — közöttük *Égi Konrád, dr. Kerekes Károly, Mozsgai Tádé O.Cist-ek* – nevét is olvashatjuk.

&&&

A 213.sz. Koháry István cserkészcsapat hírei

1. 1997. április 12-én a Mátrában rendezték meg sok száz indulóval a Sirok–Kékes–Galyatető–Ágasvár–Muzsla–Szurdokpüspöki útvonalon az 56 km-es teljesítménytúrát, melyen *Antal Imre* és *Csák Péter* vett részt. A szintidő 13 óra volt. *Csák Péter* a 760 indulóból a 60. helyen végzett 9 óra 13 perces idejével. Az időjárás szeszélyes volt, délután hatalmas hóviharba kerültek a versenyzők.

Egy rövidebb útvonalon – Kékestől Szurdokpüspökiig – rendezték meg a 36 km-es „*Hanák Kolozs*” teljesítménytúrát, ahol kb. 600 induló vágott neki a 9 órás szintidejű távnak. Csapatunkat *Stuller Angela* és *Joó Dániel* képviselték. *Joó Dániel* a 94. helyen végzett 7 óra 40 perces idejével.

2. 1997. április 19-én Felsőtárkány térségében rendezték meg a „*Kolacsovsky*” emlékversenyt, ahol igen szép eredményt értünk el. Számos eldugott bóját kellett az erdőben megkeresni, közben az időre is figyelve.

Eredmények:

Kezdő pálya:	Ifjúsági pálya:	Felnőtt pálya:
1. <i>Kovács Timea</i> 2. c <i>Csák György</i>		
2. <i>Ortner Györgyi</i> 2. c <i>Prokaj Ágnes</i> 2. c	2. <i>Bak Zoltán</i> 3. d <i>Joó Dániel</i> 3. d	2. <i>Csák Péter</i>
3. <i>Enyedi Ferenc</i> 2. c <i>Soós Tamás</i> 3. c	3. <i>Ferencz Viktor</i> 1. b <i>Kiszály Péter</i> 1. b	

Így igen szép eredményt értünk el: egy kupát és hat oklevelet kaptunk.

3. 1996-os , éves teljesítményünk alapján az „*Ifjúsággal a Bükkben*” túramozgalom kupáját sorrendben harmadszor nyertük el. Az ünnepélyes átadásra az Eged-tetőn került sor 1997. április 27-én.

Csák György csapatparancsnokhelyettes

&&&

Cserkészjelöltek a Baktai-tónál

Azt mondják, a májusi eső aranyat ér. Mi nem éppen erre a bölcs mondásra gondoltunk, amikor kirándulásunk előtti napon, május 22-én megeredt az ég csator-

nája. Az egyre tornyosuló sötét felhők miatt még csak remélni sem merhettük, hogy indulásunk reggelét ismét beragyogja majd az aranyos napsugár. Bár a szünni nem

akaró esőzés kérdéssé tette a másnapra tervezett természetjárás lehetőségét, mi azért nem adtuk bűnak a fejünket. Annál is inkább nem, mivel ennek a kirándulásnak az előestéjén – a hittanos- és cserkészszálláson gyülekező kilenc tagú kis csapat számára – egy jó videoprogram ígérkezett. A dokumentumfilm Kolbe atya történetét ismertette meg velünk. Kolbe atya élete elgondolkodtató. Példája szinte mindannyiunkat szembeállított saját felfogásunkkal. Bizony ki-ki föltette magának a kérdést: vajon egy ilyen élethelyzetben képes volna-e úgy szeretni, mint ahogy pater Maximilian Kolbe, aki a II. világháború idején, a koncentrációs táborban önként ment halálba egy négygyermekes családapa helyett, csupán azért, hogy az édesapa fölnevelhesse gyermekeit. Ilyen és ehhez hasonló gondolatokkal hajtottuk nyugvóra fejünket.

A kora reggeli ébredéskor nagy meglepetést jelentettek számunkra a felkelő nap első sugarai. A sötét felhőknek már nyomait sem láttuk. Hurráztunk örömben, és indultunk is nyomban Szarvaskőre. Autóbuszunk a vár alatt landolt, mi pedig cédulára írt nevet húztunk az „őrangyal-játékhoz”. (Ennek az a lényege, hogy – bár mindnyájan igyekszünk egész nap szeretettel figyelni egymásra – azért a társunkért, akinek a nevét kihúztuk, különösen felelősséget érzünk a nap folyamán, s ezt jótettekben is megmutatkozik. Este pedig a tapasztaltak alapján kell mindenkinek kitalálnia, vajon ki volt az őrangyala.)

Szarvaskőről az országos kék jelzésen indultunk tovább, a Varga-tető felé, innen pedig a kék kereszt útvonalon haladtunk egészen a Baktai-tóig. Közben tájékozódási terepgyakorlatot végeztünk tájfutó térkép és

tájékoztató segítségével. A játékos jókedv ezen az útszakaszon sem hagyott el bennünket, még gombagyűjtési versenyt is rendeztünk. Az idő szinte repült, alig vettük észre, hogy már a Baktai-tó közelében vagyunk, amikor két katona megállított bennünket. Felhívták a figyelmünket arra, hogy az erdőben lögyakorlatot tartanak, ezért meg kellett változtatnunk az eredeti útirányunkat. Már azt hittük, nem is láthatjuk meg a tavat, de Csák tanár úr „mentő” kérésére megengedték, hogy a tó partjáiig menjünk. A látvány nem mindennapi volt. A tó és a szomszédos tőzegmohaláp medencéjét jégkori suvasodások alakították ki. Érdekes növényeket fedeztünk fel: a vékony gyapjúsás és a fürtös lizinka jégkori maradványok.

A tó partját hatalmasra nőtt tölgyek szegélyezik. Gábor és István mindjárt kedvet is kaptak a famászászhoz, ám a felbolydult lódarazsak gyorsan visszasegítették őket a földre. (Őrangyalaiknak köszönhetik, hogy ép bőrrel megúszták ezt a kis kalandot.) Sok apró esemény történt itt még: mólóépítés száraz fatörzsekből, közös ebéd stb. – ezek emlékeit a fényképek hűen őrzik.

Koradélután a piros jelzésű útvonalon indultunk tovább, Egerbaktára. Itt meglátogattuk Gábor atyát a plébánián. Jól éreztük magunkat. Családias volt a hangulat és felejthetetlen a beszélgetés.

Az egri busz indulása előtt még éppen annyi időnk volt, hogy kitalálhattuk, ki kire vigyázott ezen a napon. Egerbe érkezésünkkor kör-kézfogással búcsúztunk, és fenn hangoztattuk, hogy a legközelebbi ilyen megmozdulásunk nem várthat soká magára.

Ortner Györgyi és Prokaj Ágnes II.c

Egri ciszterci diákok voltak...

A régi értesítőkből olvashattuk "Intézetünk tanulói voltak a közélet és az íróvilág jelesei közül" fejezetet. – Ennek a mércéjével mérve, de azért egy kicsit tágítva a kört, kívánunk írásokat közölni elhunyt diáktársaink életútjáról. Szeretnénk, ha minél többet tudnánk egymásról, ezért kérünk minden diáktársunkat, hogy adjon javaslatot – még jobb lenne, ha írást –, hogy közölhessük.

Tarnai Andor

Tarnai Andor 1925. augusztus 23-án született Gyulán. Középiskolai tanulmányait a Ciszterci Rend egri Szent Bernát Gimnáziumában végezte 1935–1943 között, mindvégig kitűnő eredménnyel. Osztályfőnöke hét éven keresztül a tanári pályán ekkor induló Ágoston Julián volt, aki a magyar és a latin nyelvet tanította.

Amikor 1943 tavaszán Tarnai Andor érettségi vizsgát tett magyar nyelv és irodalomból, két téma kidolgozása közül választhatott. A *Válságos idők ezer éves történelmünkben* helyett, az első címet választva, *Nagy magyar tanítómesterek lábánál* címmel készítette és adta be dolgozatát. A Vitkovics Önképzőkör ifjúsági elnöke, az egri Tündérparton tett séták elmélkedéseit összefoglaló fiatalember az önmagunkkal való vívódás közben, „a fejlődés minden átmeneti félszégével”

kibomló nagy egyéniségek és a „programkürtölő” napi élet viszonyát elemezte. Az „egyénségek igazi ajándéká”-val ható tanítómesterek jelentősége „egén és közösség szempontjából éppen az, hogy mértéket adnak a napi politika zúgása között, van hová mérni magunkat és kötni életünket”. A tökéletesen birtokolt retorikus-metaforikus nyelv érzelmi többletét írásába talán életében ekkor utoljára beférközni engedő fiatalember feláll tanítómesterei lábaitól, s elindul útjain ismeretlen távlatok felé, ahol „gyémántporral hímesek a messzi mezők”; útítársai „a könnyed szellem, a gyönyörű egészség, a símogató föld és szerető Isten”.

Nagyon messzire jutott el Tarnai Andor azokon az utakon, azelőtt járatlannak gondolt, néptelen helyekre is. Csodálatos, hányszor és hányfélelekpen találkoztak,

ágaztak el és kereszteződtek az utak, s közben hogyan vált egyre ismerősebbé az egész környék, otthonosakká, kiismerhetőkké korábban beláthatatlan vidékek.

1943–1948 között a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem latin-magyar szakán tanult, az Eötvös Kollégium tagja volt. Többek között Alszeghy Zsolt, Domanovszky Sándor, Huszti József, Kornis Gyula, Laziczius Gyula, Lukács György, Moravcsik Gyula, Pais Dezső, Zsirai Miklós voltak tanárai. Mestereitől – mint Klaniczay Tibor és Tolnai Gábor fogalmazott – „a legmagasabb fokon sajátította el a tények tisztelétét, a források adatok hiánytalan összegyűjtésének igényét s a filológiai erudíció műhelytitkait”.

1949-től az Országos Széchényi Könyvtár kéziratárában dolgozott, 1958 áprilisától az MTA Irodalomtudományi Intézetének munkatársa, 1969-től főmunkatársa, 1979-től fősztályvezetője lett. 1980 júliusában az ELTE Régi Magyar Irodalomtörténeti Tanszékre nevezték ki egyetemi tanárnak, majd október 16-i ülésen a kari tanács tanszékvezetővé választotta. 1994 júniusáig töltötte be azt a tisztséget.

1966-ban lett kandidátus, 1981-ben az irodalomtudományok doktora. 1988-ban Akadémiai Díjban részesült. 1990 májusában a magyarországi latin irodalomtörténet terén kifejtett munkássága elismerésül a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává választotta.

Tagja volt az Irodalomtörténeti Közlemények és a Magyar Könyvszemle szerkesztőbizottságának. Az *Irodalomtudomány és Kritika* és a *Magyarországi Tudósok Levelezése* c. kötet sorozatok alapító főszerkesztője, a Régi Magyar Próza Emlékek szerkesztője volt.

1975–1976-ban a bécsi egyetem vendégtanára, 1991–1993 között pedig a berlini Humboldt Egyetemen kapott katedrát.

Első kötete, egy XVIII. századi röpiratokból összeállított szövegkiadás már 1950-ben megjelent; 1953-tól 1967-ig a Keresztury Dezsővel közösen gondozott Batsányi kritikai kiadás négy kötetét publikálta. Első tanulmányai e szövegkiadó, kommentáló munka kapcsán születtek meg. Faludi egyik fordításának eredetijét feltárva azonban már a Batsányi és Rájnisk közötti irodalmi vita előtörténetét tisztázta, rámutatva a XVIII. századi magyar prózaeszményt tápláló latin-francia klasszicizmus eleven hatására, ennek a latinos kultúrának „még élő, hatásokra reagáló és módosuló irodalmá”-ra. Ennek az egyes írók és művek mögötti általános irodalmi elvek eszményt, izlést formáló hatásának felismeréséhez érkezett, s a következőkben ezt az irodalmi rendszert, az irodalmi alkotás mögött feltárható elvek, hagyományok, hatások viszonyrendszerét igyekezett rekonstruálni. Két

fő irányban volt lehetséges a továbblépés: az irodalmi tudat története (az irodalomtudomány története, az irodalmi önreflexiói, az irodalomkritikának nevezhető jelenségek feltárása, az irodalomtudományi hagyomány kialakulási csomópontjainak vizsgálata) az egyik; az irodalmi műnek mint történelmi helyzetbe ágyazott, aktuális kérdésekre megfelelően kívánó, korához szóló jelenségeknek a tisztázása a másik (irodalomszociológia, befogadástörténet, az író és közönség viszonya, az irodalom mint eszköz- és intézményrendszer). Mindkét kutatási irány csak a legkülönbözőbb források csoportok minden korábinál rendszeresebb átnézésével, figyelemre addig nem méltatott adatok összegyűjtésével és újösszefüggésbe való állításával volt megalapozható.

Először a XVI. századig nyújt vissza e kérdéseket tárgyalva, a *historia litteraria* hazai előzményeit keresve, majd a legrégebb korszak, a magyar középkor feldolgozására vállalkozott. Könyve („*A magyar nyelvet írni kezdik*”) a korábbi medievisztikai kutatások hallatlanul adatgazdag és egyben távlatos szintézise, amely döntő lépést tesz a különböző középkori műfajok irodalomszociológiai létformájának megértése terén. A Tarnai-tanszéken folyó kutatási program részint az irodalomelméleti reflexió körébe tartozó forrásanyag (a verstani gondolkodás kezdetei, fordításelméleti megfontolások és fordítói gyakorlat stb.) összegyűjtését, részben régi magyar tudósok levelezésének feltárását, kiadását vállalta feladatul és végezte el, a hungarustudatú régi magyarországi értelmiség szellemi tájékozódási pontjait határozva meg ezáltal.

Így lett közben észrevétlenül ő maga is új tanítómesterré, akihez életünket köthetjük, aki mértéket adott, örök értékek bizonyosságát a napi illékonyaságok közben. Tanítványai, barátai, kollégái – hallgattuk őt, s pontatlan térképeinken követni próbáltuk mi is bejárt útjait.

Alkotóerejének teljében, személyes kutatási tervek megvalósítása közben, odaadó tanári és nevelői munkájával felépített kutatói közösségek iránymutató vezetőjeként érte a halál, 1994. augusztus 25-én. Két nappal korábban ünnepelte 69. születésnapját.

Sorai, amelyeket tanáráról, Horváth Jánosról írt, most őrá is vonatkoznak: „a magyar irodalomtörténet-írás klasszikusai közé tartozik ő, mint egy kor és mentalitás nagyszerű kifejezője, s így marad műve és személyisége a XXI. századra. Talán még emelkedik is rangja, ha a mainál alaposabb tudománytörténeti elemzéssel vizsgálják munkáját”.

Kecskeméti Gábor – tanítványa

Egri diákélet anno 1933

A „Foglárban” ötödik gimnazista koromban egyik este sorban álltunk Maksa prefektus úr szobájában. A prefektus úr igen csendes szelíd ember volt, sohasem kiabált velünk. Ha haragudott fülig elpirult és összehúzta szemöldökét. Szerettük... – Ez alkalommal éppen tisztálkodási cikkeket osztott szét: szappant fogkrémet, fogkefét, cipőfűzőt és cipőpurolási eszközöket. Nem kellett fizetni értük számlánkhoz írták az igényelt cikkek árát. Csupán azért vállalta magára

ezt a feladatot, hogy bevásárlás címén ne kérjünk kimenőt és ne lófráljunk délután a Fő utcán. 1933-ban az iskolában még volt fegyelem...

Amikor sorra kerültem kértem egy szappant és egy fogkrémet. A prefektus úr rám nézett.

– „Csak ennyit kérsz, hát egy kis ész nem kéne?” – kérdezte.

– „Kéne, ha volna a prefektus úrnak.”

Csak amikor kimondottam esett le a húsfilléres, mi volt válaszom értelme. Maksa fülig vörösödött, de nem ráncolta össze szemöldökét, hanem rám mosolygott és megsimogatta kopasz fejem. Mert akkor még tiszta ruhában és kopaszra nyírt fejjel kellett iskolába járni.

Lejegyezte Balázs András

hírek...hírek...hírek...

- **A 62 éve – 1935-ben – végzettek** (Baghy Osvát tanár úr osztálya) július 1-én kedden tervezik érettségi találkozójukat Egerben. Találkozás 10 órakor.
- **40 éves az Amerikai Ciszterci Diákok Szövetsége** – olvastuk most kapott körlevelükben. Júniusban tartják közgyűlésünket. Szeretettel köszöntjük mindnyájukat.
- **Tavaszi látogatás a váci püspöknél** – Május 28-án szerdán látta vendégül a Budapesten élő ciszterci öregdiákokat *Keszthelyi Ferenc OCist*, váci megyéspüspök diáktársunk. Megtekintettük a szép püspöki palotát, az egyházmegyével és a tágabb egyházzal kapcsolatos kérdéseinkre kaptunk választ, láthattuk az egyházmegye kéthetente készülő igen színvonalas filmhíradóját is. Nem volt hiány ételben-italban. Hála vendéglátónknak, igen jól éreztük magunkat. A már hagyományosnak mondható látogatáson 34-en – köztük 10 „öregdiák-feleség” – vett részt. A vendégek között volt *dr. Kovács Endre OCist* egri segédpüspök diáktársunk is. *Dr. Kállay György*, társaságunk 1933-ban végzett seniorja köszönte meg szép szavakkal a vendéglátást.
- **A Ciszterci Rendről:**
 - *Csécs Zoltán* szenci (Felvidék) származású novíciust január 27-én öltöztette be apátúr a zirci bazilikában. A *Dániel* szerzetesi nevet kapta.
 - *Dékány Sixtus OCist* pécsi hittanár, nevelőtanár diakónus pappászentelése augusztus 14-én 11 órakor lesz a zirci bazilikában. A szentelést *Várszegi Asztrik* pannonhalmi főapát, püspök végzi. Első szentmiséjét szülővárosában, Magyaróváron mutatja be.
 - A ciszterciek száma Magyarországon jelenleg: 49 ünnepélyes fogadalmas szerzetes, az egyszerű fogadalmas növendékek száma 8 fő, a novíciusok 4-en vannak. (Összesen 61.) Zirci fogadalmas Dallasban 4 atya. *(Fehér/Fekete – Pécs)*

† † † † † HALOTTAINK † † † † †

Dr. Akác János (1944) – Április 24-én Gödöllőn búcsúztunk diáktársunktól. ... *Ha kotta fölé hajló gyermeket látnak, ha halljuk a méhek zümmögését, Rád emlékezünk...* – búcsúztatta egyik tanártársa dr. Akác Jánost, a virágok és a méhek szerelmesét, gimnáziumi tanárt, a máriabesnyői templom kántorát. Mi, 1944-ben érettségizettek sem hallhatjuk találkozóinkon Akác Jancsi orgonájátékát, aki 1942–44 között volt gimnáziumunk orgonistája.

Diáktársaink, akiknek halálhíréről értesültünk:

Ligeti Rudolf (1949) – Budapest,

v. Hollósy (Szongott) Ervin (1932) – USA,

Kiss Ottó (1941) – Eger,

Zsuponyó Gyula (1948) – Sánta

Requiescant in pace!

Ha közölnivalód lenne, légy szíves írd meg vagy telefonáljál Wolsky Agenor, 3300 Eger, Kertész u.34. tel.:(36) 317 420 ill. Oláh Gyula, 1114 Budapest, Bartók Béla út 25.III.5/A. tel:(1) 186 2295— címére.

Az Egri FEHÉR/FEKETE Tedeum-i számát Oláh Gyula állította össze